

sandt man det rigtigst at foreslaa den bekjendte Adresse til Hans Majestæt, og desværre blev denne Adresse vedtagen her i Thinget. Hvis denne Adresse ikke havde været Mere eller Andet, end hvad flere Medlemmer i Thinget havde kaldt den, „vor Mistillidsadresse“, kunde der ganske vist være Spørgsmaal om, hvorvidt denne Udtalelse af Mistillid til Ministeriet var mere eller mindre berettiget, mere eller mindre hensigtsmæssig i det givne Døielik, men der var i og for sig Intet at sige derimod. Oppositionen var i Majoritet, og det var maasse ganske naturligt, — maasse! — at den udtalte for Kongen, at den ingen Tillid havde til Ministeriet, men desværre gif de Herrer langt videre, idet de i Adressen opstillede en Forderung paa at faae, hvad jeg med et kort Udtryk vil kalde det parlamentariske System gennemført, en Forderung, som med Nødvendighed maatte stille Kræfter imod dem, Kræfter, som sandsynligvis mange af de Herrer ikke havde tænkt paa, at de nu nødsagedes til at træde op imod. Fordringen om et parlamentarisk System, støttet alene eller saa godt som alene paa Folkethinget, maatte med Nødvendighed først bringe Landstinget til at træde op derimod, og dette skete som bekjendt ogsaa. Landstinget indgav sin Modadresse, og allerede derigennem havde de Herrer opnaaet lige det Modsatte af, hvad de ønskede; thi hvad ønskede de? Ministeriets Fjernelse! Og hvad opnaaede de? At Landstinget ved sin Adresse slog, om jeg saa maa sige — Ministeriet fast for lang Tid, men dernæst — og det er værre — optraadte de med denne Forderung imod Kongemagtens Stilling her i Landet, og jeg tillader mig at have den Tro, at de herigennem og ved deres Gjentagelse af Fordringen i denne Session have fremkaldt en Kamp, hvis Følger de paa ingen Maade kunne overse, men hvis Resultat efter al menneskelig Beregning maa gaa dem imod. Da Adressen var indgivet, blev der derpaa givet et Svar af Kongen, der tilbageviste den Forderung i Adressen, som jeg nu har omtalt. Man kunde efter dette Svar, endstjøndt Saaet derom kun kunde være ringe, dog alligevel vente, at endel vilde være komne til Erkjendelse af, at man var gaaet noget for vidt, og det syntes ogsaa i Slutningen af forrige Session, at en saadan Erkjendelse var begyndt at gjøre sig gjældende. Det blev jo, som bekjendt, foreslaaet at negte Finantsloven allerede ifjor, men dette Forslag blev ikke vedtaget. Det syntes altsaa, at der virkelig, efter at man havde hørt Kongens Svar, var opstaaet nogen Betænkelse hos en Del af de ærede Medlemmer. Men desværre viste det sig fort efter, at Rigsdagen var sluttet, at dette ikke var saaledes, idet 52 ærede Medlemmer udsædte en Fælleserklæring, hvori de fortalte Verden, at de agtede at stemme imod Finantsloven, hvis vi atter, naar vi traadte sammen i Oktober Maaned, skulde træffe det samme Ministerium paa dets Plads. De ærede Medlemmer, for hvem det

Væsentlige ikke er Hævdelsen af den af mig omtalte statsretslige Doktrin, men en Forandring i Kongens Regjering, have ikke gjort deres egen Sag nogen slettere Tjeneste end ved denne Erklæring (Modsigelse). Sa, jeg taler ikke om de Herrer, der ville gennemføre deres Doktrin til det Yderste; de have gjort ganske rigtig og forstandigt fra deres Standpunkt ved at faae de andre Medlemmer til at underskrive, — det er sandt —, men de Andre, for hvem dette ikke er det Væsentlige, tror jeg ikke have handlet paa den Maade, som har været mest forstandig. Der er Mange her i Landet udenfor de Herrer's Parti, som ønskede, at den høie Regjering skulde finde sig foranlediget til at træde fra, og som haabede, at det skulde være lykkedes os at undgaa den Kamp, som nu forestaar, men det maa anerkendes, at det, om end ikke umuliggjordes ved denne Erklæring, saa dog vanskeliggjordes (Finantsministeren: Sa, den har umuliggjort Ministeriets Omdannelse.), saaledes at det mest Lovgivende for Regjeringen var at blive siddende. Nu kom vi sammen i Aar, og det næste, vi have bestilt, det er, at Folkethingets Flertal har taget en Beslutning, hvorved det gjentager Adressens Ord, den Forderung, Adressen stillede. Nuvel, man veed altsaa fra den anden Side, hvad man har at rette sig efter. Man veed, at man uden Hensyn til den Sympathi eller Iffesympathi, man maatte have for den nuværende høie Regjering, dog for Hævdelsen af de Principer, som for os ere de væsentlige, de vigtigste, til det Yderste maa støtte den Modstand, som nu reises mod de Herrer's Paastand. Paa anden Maade kunne vi ikke træde op, saa maa Følgen blive, som den vil. Jeg skal nu slutte med at gjentage, hvad jeg tillod mig at sige før, at de Herrer dog maasse i Løbet af det Aar, vi nu gaa imøde, ville finde, at de have tiltvøet sig større Kraft og større Magt her i Landet, end de ere i Besiddelse af. Jeg vil haabe, at den Kamp, der nu er bleven uundgaaelig, maa kunne føres til Ende uden Tab for vor Friheds Udvikling. Jeg har ingen Frygt for, at den skulde føres til Ende med Seir for de Herrer.

Derutsen: Da vi nu have ført 3 til 4 Dages lange Forhandlinger, og da det tilmed er første Gang, jeg drifter mig til at tage Ordet i det høie Thing, skal jeg fatte mig i størst mulige Korthed. Hvor uentig man end har været, og endnu til dette Døielik er, synes det dog, som om de fleste kunne være enige i Et, og det er, at den nuværende Tilstand mellem det høie Thing og den høitæredede Regjering er utaalelig, fordi den er af en saadan Beskaffenhed, at enhver Samvirken imellem dem til et for Fædrelandet heldigt Resultat mere og mere viser sig at være en Umulighed. Naar der saaledes kommer en Anude paa Traaden — som man pleier at kalde